

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI** tarafından Anayasa'nın 98'inci, İttüzüğün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Nejla DEMİR

Ağrı Milletvekili

Resmî açıklamalara göre ise 1 Ocak 2025'ten bu yana, büyük bir kısmı ormanlık alanda olmak üzere toplam üç bini aşkın yangın meydana gelirken, 20–28 Temmuz 2025 tarihleri arasında başta Bursa, Eskişehir, Muğla, Lice (Diyarbakır), Antalya (Gazipaşa), Uşak (Sivaslı), Bursa (Kestel ve Harmancık), Karabük (Safranbolu), Kahramanmaraş (Onikişubat) ve Bingöl olmak üzere en az 22 ilde ve onlarca ilçede çok sayıda orman yangını çıkmıştır. Çıkan yangınlar sırasında yangınlara müdahale eden birçok görevli ve gönüllü ile birlikte ormanlık alanlarda yaşayan binlerce canlı türü yaşamını yitirmiş, köyler boşaltılmak zorunda kalmış, ormanlık alanları, zeytinlikler ve tarım arazileri yok olmuş veya zarar görmüştür. Bu yıkıcı tablo, ne yazık ki her yaz karşı karşıya kaldığımız bir “olağanlaşma” hâline dönüşmüştür. Yangınların başlıca nedeni olarak gösterilen aşırı sıcaklık, kuraklık ve rüzgâr gibi iklimsel koşullar, artık bilimsel olarak doğrudan iklim kriziyle ilişkilendirilmekle birlikte bu yangınların önemli bir nedeni de iktidarın bilinçli olarak sürdürdüğü rant politikaları ve zamanında alınmaya önlemlerden kaynaklanmaktadır.

Bunula birlikte orman yangınlarıyla ilgili yapısal sorunların temelinde, yangınların önlenmesi ve çıkan yangınlara karşı etkin müdahale edilebilmesi için gerekli yatırımların yapılmamasıdır. Oysa değişen iklim koşullarıyla beraber uygun politikalar belirlenmeli ve zaman kaybetmeden gerekli yatırımlar yapılmalıdır. Özellikle yangınlarda ilk 15 dakika için yapılan müdahaleler çok önemlidir. Eğer zamanında müdahale edilmezse, hava sıcaklığı ve iklim koşullarının etkisiyle yangına etkin bir müdahale kısa sürede imkânsız hale gelebilmektedir.

Türkiye'nin üyesi olduğu ve afet durumlarında iş birliği yaptığı uluslararası kuruluşların, Türkiye'yi geleneksel yangın söndürme yöntemleriyle yaklaşımını sürdürmekle eleştirmelerinin temelinde de değişen koşullara göre gerekli yatırım ve hazırlıkların yapılmaması yatmaktadır.

Bu anlamda uluslararası kuruluşlar, iklim krizi odaklı, yurttaşların, köy ve orman halkının katılımına açık yeni yaklaşımlarla yangınlarla mücadeleyi bütüncül bir yaklaşımla sürdürülmesini önermektedir. Gerekli yatırımlar yapıp tedbirler alınmış olsaydı, sonuçlar bu kadar ağır olmayacaktı. Örneğin, 25 Haziran 2025 Çarşamba günü TBMM'de zirai don olayının araştırılması için kurulan komisyonda, Meteoroloji Genel Müdür Yardımcısı Yüksel Yağan kurum olarak sayısal hava tahmin modellerinden aldıkları verileri Orman Genel Müdürlüğü ve diğer ilgili kurumlarla paylaştıklarını ve gerekli uyarıların yapıldığını belirtmiştir. Ayrıca, yapılan analizlerde tahmin hatası paylarının %5–7 arasında olduğunu, dolayısıyla kurumun tahmin yüzdesinin %92–95 aralığında bulunduğunu ifade etmiştir. Yağan, vermiş olduğu örnekte, hava sıcaklığının 44–45°C'yi bulacağı Aydın'da orman yangını çıkma ihtimaline karşı Orman Genel Müdürlüğü'nü önceden uyardıklarını da ifade etmiştir.

Ancak bu uyarılara rağmen, görünen o ki AKP-MHP iktidarı gerekli önlemleri etkin bir biçimde almamış, yangınlarla mücadelede ihtiyaç duyulan yatırımları yapmamıştır. Aydın başta olmak üzere birçok ilde çıkan yangınlar, yatırımlar konusundaki bu bilinçli tercihin bir sonucudur. Zamanında gerekli yatırımlar yapılsaydı ve uyarılar dikkate alınarak gerekli önlemler alınsaydı, yaşanan yangın felaketlerinin boyutu bu kadar büyük olmayacaktı.

AKP'nin yaklaşık 23 yıllık iktidarına bakıldığında, tamamen sermaye ve rant odaklı bir anlayışla uyguladığı politikalar, bir yandan Türkiye coğrafyasını bir bütün olarak maden sahalarına dönüştürürken diğer yandan, son çıkarılan maden, enerji ve zeytinlik alanlarının maden sahalarına açılmasına yönelik yasalar, doğal olarak orman ve mera alanlarında sıklıkla çıkan yangınlarla ilgili sabotaj ihtimalini de güçlü kılmaktadır. Elbette bütün orman yangınlarının kasıtlı çıkarıldığı sonucu çıkarılamaz. Ancak, bu yangınların fırsata çevrilip maden ve turizm alanına dönüştürülmek istenen bölgelerle ilişkili sermaye sabotajı şüphesini doğurmaktadır. AKP'nin sermaye odakların politikaların bir sonucu olarak elektrik dağıtım şirketlerin özelleştirilmesi birçok yangına neden olmaktadır. AKP'nin özelleştirme politikaları, DEDAŞ, GDZ ve UEDAŞ gibi elektrik dağıtım şirketlerinin altyapı yatırımlarını ve bakımı ihmal etmesi nedeniyle orman yangınlarını artırıyor. Örneğin İzmir'de elektrik hatlarından kaynaklanan yangınlar ve 2024 yılında Diyarbakır-Mardin sınırında 15 kişinin ölümüne yol

açan yangın, bu ihmallerin sonucu olarak ortaya çıktı. Bilirkişi raporuna göre, DEDAŞ'ın sigortalı yük ayırıcı direğinde sigorta yerine iletken tel kullanılması gibi tehlikeli uygulamalar felakete neden olmuştu. Özelleştirme sonrası denetim eksikliği ve kâr odaklı yaklaşımlar, orman yangınlarının bir başka önemli sebeplerinden biri olarak görülüyor.

Bütün bunlarla birlikte, Türkiye'nin Kürt sorununa yönelik ısrarla sürdürdüğü güvenlikçi yaklaşım, yalnızca siyasal ve toplumsal alanı değil, aynı zamanda ekolojik alanı da sistematik olarak tahrip etmektedir. Bu yaklaşımın sonucu olarak Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı illerde uygulanan politikalar, doğrudan ekolojik yıkıma neden olmakta, bölgedeki orman varlıkları her geçen gün azalmaktadır. Özellikle son yıllarda Şırnak, Bitlis, Dersim ve Hakkâri başta olmak üzere birçok ilde büyük çaplı orman yangınları çıkmış, ancak son 10 yıllık verilere bakıldığında Kürtlerin yoğun yaşadığı illerdeki yangınların önemli bir kısmına ilişkin veriler Orman Genel Müdürlüğü'nün resmi istatistiklerinde yer almamakta, bu illerdeki orman yangınları sistematik şekilde kayıt dışı bırakılmaktadır. Örneğin OGM'nin son 10 yıllık verilere bakıldığında Urfa ve Elazığ dışında resmi veriler bulunmamaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün orman yangınları öncesinde gerekli uyarıyı yapmasına rağmen yeterli önlemlerin alınmadığı iddiası doğru mudur?
- 2- 2025 yılında çıkan orman yangınlarına ilişkin Meteoroloji Genel Müdürlüğü orman yangınları riskine dair gerekli uyarıları yapmış mıdır? Yapmışsa yeterli önlemler alınmış mıdır? Bu önlemler hangileridir?
- 3- Orman yangınlarının bir nedeni de özelleştirme sonrasında elektrik dağıtım şirketlerinin gerekli alt yapı yatırımlarının yapmamasından kaynaklandığı ifade edilmektedir. Bu anlamda elektrik iletim hatlarında gerekli yatırımların yapılmadığı iddiasıyla ilgili herhangi bir soruşturma yapılmış mıdır?
- 4- 2025 yılında çıkan orman yangınların kaçısı elektrik iletim hatlarından kaynaklandığı tespit edilmiştir?
- 5- Basit internet taramasında dahi görülebilmesine rağmen Kürtlerin yoğun yaşadığı illerde çıkan orman yangınlarının kayıt altına alınmamasının gerekçesi nedir?
- 6- Son 10 yılda Kürtlerin yoğun yaşadığı illerde kaç orman yangını çıkmıştır?